

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 DEP
0032 OSLO

Deres ref.: Vår ref. (saksnr.): Saksbeh.: Dato:
24/163 - 24 Eli Anne Kjølberg, 476 01 802 26.04.2024

Høringsuttalelse - Et jevnere utdanningsløp - Barnehage og skole/SFO som innsats mot ulikhet blant barn

Rådet for personer med funksjonsnedsettelse er rådgivende organ for byrådet og bystyret i saker som gjelder personer med funksjonsnedsettelse, og er hjemlet i kommuneloven.

Det vises til Kunnskapsdepartementets høring av ekspertgrupperapporten Et jevnere utdanningsløp – Barnehage og skole/FFO som innsats mot ulikhet blant barn med høringsfrist 29.04.24. Oslo kommune ved byrådsavdeling for utdanning leverer Oslo kommunes hørings svar, imidlertid var intern høringsfrist for kort for rådets saksbehandling. Rådet for personer med funksjonsnedsettelse har behandlet saken i sitt møte 09.04.24, sak 47/24 og vil levere sin uttalelse direkte til Kunnskapsdepartementet.

Sosial ulikhet favner vidt og har mange årsaker. Familiens sosioøkonomiske bakgrunn med utslag i utdanning, økonomi og ressurser er åpenbart en viktig faktor. Tidlig innsats for å motvirke disse er derfor viktig, for det enkelte barnet og samfunnet som helhet. Rådet ser derfor med stor interesse på de anbefalinger og tiltak som ekspertgruppen kommer med i denne rapporten.

På samme måte som universell utforming av det fysiske miljøet i et samfunn vil være til nytte for alle innbyggere, vil det å legge til rette for et «universelt» og styrket pedagogisk miljø i barnehage, skole og SFO (Oslo: Aktivitetsskole AKS) komme alle barn til gode. Det vil motvirke at flere skal ha «spesialbehandling» og tas ut av sine naturlige miljøer. Det å vokse opp i og erfare et rikt mangfold, under ledelse av kompetente voksne i barnehage, skole SFO/AKS, vil gi alle økt toleranse for forskjellighet og solidaritet med hverandre for alle. Da vil det «å finne sin plass» bli enklere for mange.

Rådet vil minne om *FN-konvensjonen for rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD)* artikkel 19 som en særs viktig inngang til å vedkjenne alle barns rett til utdanning og et tilrettelagt utdanningsløp. Igjen, det å tenke på universelle løsninger, også i måten vi tilrettelegger for læring og mestring i barnehage og skole er en vesentlig menneskerett og helt nødvendig for å sørge for likestilling.

I en modell, som det her argumenteres for, vil også barn med forskjellige funksjonsnedsettelse, både fysiske og kognitive, profitere på, fordi det pedagogiske arbeidet gjør at de kan inkluderes i det ordinære skolemiljøet i større grad enn det som er realiteten ved mange skoler. Det å få større lærertetthet, og

inkludere andre faggrupper som barnevernspedagoger, vernepleiere, barne- og ungdomsarbeidere, vil øke mangfoldet av ansattes kompetanse. Flere ansatte – i tillegg til at undervisningen foregår i mindre grupper – gir alle barn et tryggere miljø de kan trives og vokse i. Alle må bli sett og det vil forebygge negativ utvikling hos det enkelte barn.

Som en samlet gruppe er barn med funksjonsnedsettelse en svært mangfoldig gruppe. Realiteten i Oslo i dag er at altfor mange blir utestengt fra ordinær undervisning ved sin nærscole fordi skolen ikke er tilrettelagt fysisk eller kan tilby tilrettelagt undervisning for alle. Bruk og opprettelse av spesialskoler for barn med nedsatte funksjonsevne er i dag blitt altfor vanlig. Det at nærskolen ikke har kapasitet til å ta inn alle elever gjør at mange foreldre ikke tør å stå på sine ønsker om at barna skal delta i nærskolen. Det er viktig å erkjenne denne elevgruppen også som den største minoriteten i skolen.

Arbeidet med å styrke evaluering av den enkelte elev og dennes kvalifikasjoner er viktig for at barnet skal få riktige utfordringer og kjenne på gleden over å mestre. Det er opplevelsen av mestring som gir motivasjon for ny læring og tilpasning slik at de gjennomfører skoleløpet og kan delta i arbeidslivet seinere. Det er altfor mange elever som i dag faller ut av skoleløpet, føler på at skolen er uvennlig plass eller går ut av grunnskolen med et vitnemål hvor det står «ikke vurdert». Vi vil også sette søkelyset på at en stor andel av de som i dag sitter fengslet for ymse lovovertridelser antagelig ville fått en diagnose som «lettere utviklingshemmet». Det er viktig at både de det gjelder, og samfunnet, skal få innsikt og opplevd livsmestring for å unngå i slike situasjoner.

For rådet for personer med funksjonsnedsettelse,

Karl Haakon Sævoid
rådsleder